№ 77. Sestdeen, 7. julijâ 1912. g. 1912.

Makſâ,
Jelgawâ ekſped. ſanemot
par 1 gadu 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu 1 „ 20 „
par 1/4 gadu — „ 60 „

ra peeſuhtiſchanu mahjâs
par 1 gadu 2 rub. 50 kap.
par 1/2 gadu 1 „ 35 „
par 1/4 gadu — „ 70 „

Par adreſes pahrmainu jamakſâ 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeſchu Awiſes.

Iſnahk 3 reiſes nedetâ: otrdeenâ, zeturtdeenâ un ſeſtdeenâ,

Makſâ,
par pastu peeſuhtot:
par 1 gadu . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu 1 „ 60 „
par 1/4 gadu — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Uſ ahrſemem
par 1 gadu 5 rub. — kap.
par 1/2 gadu 2 „ 80 „
par 1/4 gadu 1 „ 50 „
par 1 mehn. — „ 60 „

Numurs makſâ 3 kap.

Paſte kaſte № 17.

Redakzija un ekſpedizija:
Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 35.

91. gada gahjums.

Sludinajumi makſâ:
par ſihku rakſtu rindiņu 8 kap., preekſchpuſê 20 kap.

Latweeſchu Lauksaimneeku Ekonomiſkâs Sabeedribas darbibas pahrſkats par 1911. gadu.

I. Instruktoru darbiba.

1911. gadâ pee Latweeſchu Lauksaimneeku Ekonomiſkâs Sabeedribas darbojâs ſekoſchee instruktori:

1) Semkopibas ſpezialists mahzits agronoms K. Roſits, ſtudejis lauksaimneezibu Rigas politechnikâ un Leipzigas uniwerſitatê.
2) Spezialists maſchinu buhwê inſcheneers-technologs W. Plezs, beidſis Rigas politechniku.
3) Dahrſkopibas instruktors J. Semturis, iſglihtojees augſtakâ dahrſkopibas ſkolâ Eiſgrubê, Morawijâ un Pomologiſkâ institutâ, Reitlingenâ, Wirtembergâ.
4) Biſchkopibas instruktors T. Weicherts.
5) Sehklkopibas instruktors K. Saldaus.
6) Lopkopibas instruktors R. Linde, ſpeziali iſglihtojees Trikatê, Widſemê.
7) Mehrneezibas instruktors A. Fridrichſons.
8) Mahjturibas un putnkopibas instruktore O. Praulina jkdſe, beigoſi Spiridonowa mahjturibas un lauksaimneezibas ſkolu Pleſkawas gub. un pehz tam papildinajuſês ſinibâs Danijâ.
9) Mahjturibas instruktore K. Schuhpuka jkdſe, beiguſi mahjſaimneezibas ſkolu Rigâ.
10) Lopkopibas un peenſaimneezibas instruktors A. Skroderis, beidſis Wjaſjes lauksaimneezibas ſkolu Pleſkawas gub.
11) Lopkopibas instruktors J. Blumbergs, beidſis Polonojas lauksaimneezibas ſkolu Pleſkawas gub.

Gada beigâs peenahza klaht wehl ſekoſchee instruktori:

12) Grahmatweſchanas instruktors J. Klepers, beidſis grahmatweſchanas kurſus Terbatâ.
13) Moderneezibu instruktors L. Stillis, beidſis Tapjapeenſaimneezibas ſkolu Pruhſijâ.
14) Lopkopibas instruktors O. Gailis, beidſis Wjaſjes lauksaimneezibas ſkolu Pleſkawas gub.

Instruktori darbojâs ſekoſchâ kahrtâ:

a) Sarihkoja wiſpahrpeeejamus lauksaimneezibas kurſus daſchadâs lauksaimneezibas noſarês: ſemkopibâ, dahrſkopibâ, lopkopibâ, peenſaimneezibâ, mahjturibâ, putnkopibâ etc.
b) Sarihkoja atklahtus preekſchlaſijumus pee beedribam un L. L. Ekon. Sab. Nodalam wiſâs lauksaimneezibas noſarês.
c) Dewa rakſtiſkus un mutiſkus aiſrahdijumus lauksaimneeceem no instruktoru biroja un ſapulzês, rakſtija un dewa iſſkaidrojumus „Semkopî“ un zitos laikrakſtos ſawos arodos.
d) Sarihkoja ekſkurſijas un proktiſkas demonſtrazijas beedru ſaimneezibâs un pee beedribam daſchadâs lauksaimneezibas noſarês. Dewa padomus un aiſrahdijumus uſ weetas beedru ſaimneezibâs.
e) Eerihkoja un wadija lopu pahrraudſibas ſabeedribas, apmahzija lopu pahrraugus.
f) Organiſeja weetejâs Baltijas lopu ſugas audſeſchanu un eerihkoja ſcho lopu zilts grahmatas.
g) Peedalijâs pee peenſaimneezibu un kopmoderneezibu eerihkoſchanas.
h) Peedalijâs lauksaimneezibas iſſtahſchu ſarihkoſchanâ kâ rihkotaji, leetprateji un paſkaidrotaji.
i) Peedalijâs kâ mahzibu paſneedſeji un praktiſko darbu waditaji ſemkopibas ſkolâ Jelgawâ un ſkolas ſaimneezibâ Luſtesmuiſchâ, ihpaſchi dahrſkopibâ, peenſaimneezibâ, mahjturibâ, pehdejâ laikâ ari grahmatweſchanâ.

Instruktoru darbibas pahrſinatajs bija agronoms K. Roſits, kurſch lihdſ ar to bij ari lauksaimneezibas kurſu waditajs.

Lauksaimneezibas kurſi:

Kurſu programa ihſumâ ſchahda:

I. Semkopiba. Seme, winas iſzelſchanâs, ſaſtahws un ihpaſchibas. Bakteriju darboſchanâs ſemê. Semes apſtrahdaſchana. Papuwes weidi un iſmantoſchana. Augu anatomijas un fiſiologijas pamati. Semes mehſloſchana. Mahkſligi mehſli un to leetoſchana. Kuhtsmehſli un ſakmehſloſchana. Labibas audſeſchana. Ruſchinamee un ſaknu augi. Pareiſa ſehjas kahrtiba. Semkopibas peemehroſchana lopkopibai. Ahbolinſch un taurinſeedainee augi. Neſahlu apkaroſchana. Augu ſlimibas un zihna ar tâm. Plawu eerihkaſchana un uſlaboſchana. Purwu iſmantoſchana un iſkopſchaua.

II. Dahrſkopiba. Augkopibas noſihme. Augkukoku un ogukruhmu audſeſchana. Dahrſu eerihkoſchana un kopſchana. Augku iſmantoſchana, konſerweſchana un pahrdoſchana. Saknu audſeſchana. Atſewiſchkas ſaknu kulturas. Puku dahrſu un parku eerihkoſchana. Iſtabas puku audſeſchana.

III. Lopkopiba. Waiſlas lopu iſwehle. Peena lopu ſugas. Gruhſnas gows kopſchana. Jaunlopu audſinaſchana. Leellopu anatomija un fiſiologija. Lopu kopſchana. Kuhts eekahrtojumi. Peenlopu ehdinaſchana. Lopkopibas pahrraugu ſabeedribas un ziltsgrahmatas. Sirgu ſugas un uſdewumi. Sirgu kopſchana un kumeku audſinoſchana. Aitkopiba.

IV. Peenſaimneeziba. Peena eeguhſchana. Peena ihpaſchibas un iſmekleſchana. Peena apſtrahdaſchana. Peena un peena raſchojumu uſglabaſchana. Peena iſleetoſchana. Sweeſtoſchana un ſeeroſchana. Beeſa krehjuma iſgatawoſchana. Koppeenſaimneezibas. Zuhkkopibas peeweenoſchana peenſaimneezibai.

V. Wihnruhpneeziba. Eewads wihnruhpneezibâ. Auglu un ogu ſulu ſaſtahws. Ahrejo apſtahklu eeſpaids uſ auglu ſaſtahwu. Augli un ogas kâ wihnruhpneezibas materials. Sulas eeguhſchana. Sulas iſmekleſchana. Maiſchas ſagatawoſchana un raudſeſchana. Tihrkulturas raugu leetoſchana. Wihna apkopſchana. Wihna ſlimibas. Wihna iſmekleſchana.

VI. Biſchkopiba. Biſchu wehſture un iſplatiſchanâs. Biſchu ſugas. Biſchu ſaimes ſaſtahws. Biſchu dabiga attihſtiba no elinas, zirmena, kuhnas. Darba bite, mahte, trans un winu uſdewumi. Atſewiſchku biſchu uſdewums. Biſchu ſlimibas. Strops un wina iſgatawoſchana. Biſchu ganibas un winu uſlaboſchana. Biſchu apkopſchana pawaſarî un lihdſ ſpeetu laikam. Speeti dabigee, dſeedataji-pirmſpeeti, pirmſpeeti, otree un treſchee ſpeeti. Mahkſligee ſpeeti. Biſchu pamudinaſchana uſ ſpeetoſchanu. Speetu apkaroſchana. Speetotâs ſaimes apkopſchana. Speeta apkopſchana. Mahtes audſinaſchana. Medus drawneeziba un ſaimes ſagatawoſchana uſ to. Telpu paplaſchinaſchana un magaſinas leetoſchana. Medus ſweeſchana un uſglabaſchana. Eeſeemoſchana. Biſchu apkopa rudeni un ſeemu. Tabelariſka grahmatweſchana.

VII. Mahjturiba. Zilweka nepeezeeſchamâ uſtura. Daſch di uſturas lihdſekli, winu ſaſtahws un baribas noſihme. Ehdeenu kahrtibas uſſtahdiſchana ikdeeniſchkam, weeſibu un ſtrahdneeku galdam. Namina (kehko) eerihkoſchana un uſtureſchana kahrtibâ. Daſchadu ehdeenu, dſehreenu un zepumu iſgatawoſchana. Weenkahrſchas un ſmalkas maiſes zepſchana. Galda klahſchana, iſpuſchkoſchana, ehdeenu ſadaliſchana un paſneegſchana pee galda. Trauku ſpodrinaſchana un uſglabaſchana. Uſturas lihdſekku otſchkirſchana pehz ſwaiguma un labuma un to uſglabaſchana ſwaigâ weidâ un konſerwos. Augku un

Paſpahrne.

Napoleona kara gahjeens pa Kurſemi.

II.

Marſchalam Makdonaldam, humanam un ſmalkam zilwekam, bet tikai widuwejam kara wadonim, bija preekſch rihzibas no Napoleona nolemts apgabals, kurſch eelenkts no Baltijas juhras, Rigas juhras lihtſcha, Daugawas un Wilſas upes auſtrumos, tà tad galwenâ kahrtâ taiſni muhſu Kurſeme. Tur mainijâs kalni, meſchi un purwi, ſtarp kureem wijâs daudſas upes un upites, drihſ teeſchi eepluhſdamas juhrâ, drihſ ari Leelupê. Leelakai armijai ſchi ſeme uſturas ſinâ newareja neka daudſ ſneegt. Tikai ſchur tur atduhràs uſ nabadſigâm nometnem, kuras nepelnija ſahdſchas noſaukuma (ſahdſchu jau ari pawiſam nebij, kà ari tagad naw. Red.), nerunajot jau nemaſ no pilſehtam. Nometnes paſtahweja (tà tehlo kahds pruhſchu wirſneeks Hartwichs ſawâ deenas grahmatâ) no ſemam, ſalmeem jumtàm buhdinàm, kuras weenadâ mehrâ krita azîs zaur ſawu nabadſibu, nekahrtibu un netihribu.“ — Kà oaſes tur parahdijâs muiſchas un puſlihdſigâ kahrtibâ turetee krogi. Zeli bija domajami ſlikti. — Wiſs tas nu loti kaweja ſchìs „leelàs armijas“ nodalas wirſiſchanos uſ preekſchu.

— Scha kara gahjeena pirmais galo mehrkis, kà jau pirmajâ rakſtâ minets, bija Riga, galwenais zeetoſnis un galwenâ oſta. — Ta, lihdſ ar Dinaminbi bij, pehz eeſpehjas, wiſadi apdroſchinajuſês ar baſtionam, paliſadem un uhdens pilditeem grahwjeem. Pawiſam tur kreeweem bija 5 lihdſ 600 leelgabalu ar eewehrojamu munizijas krahjumu.

— Par kara general-gubernatoru preekſch Wid- un Kurſemes ar 31. maiju (12. jun.) bij eezelts jau mineiais general leitnants Iwans von Eſſens I., buhdams ar to pawehlneeks par wiſu kara ſpehku. Winu, kurſch 4. junijâ no Wilnas eeradàs Rigâ, general-leitnants Emme, Rigas zeetokſchna komandants, rakſturo ſchahdi:

„Atteezibâ uſ generala tikumiſkàm ihpaſchibam, kà uſtizibu un godprahtibu, no kuram tas paſtahwigi lika waditees, tad winſch no ſchìs puſes uſſkatams beſ kluhdam. Deemſchehl winſch zaur ſawu pahrmehrigi ſtrauju un uſbudinoſchu rakſturu noſtahdijàs ſwarigos un gruhtos gadijumos jo beeſchi nepareiſâ ſtahwollî, klauſidams daſchkahrt uſ winam padotu perſonu padomeem pahrak daudſ. — Beſ winam ihpatnejas nenoteiktibas, pahr winu daſchkahrt nahza kà iſbailes, kaut gan te no kahdas glehwulibas newar buht runas, kà winſch to daudſkahrt peerahdijis; bet tikai aiſ bailem pret winam uſliktàs atbildibas. Schis apſtahklis kaiteja pee wiſeem wina uſnehmumeem, wina labeem nodomeem un wina godam. Tà tas nahza, ka winſch daſchkahrt, tà ſakot, „ſaudeju galwu“ un atzehla pawehles, kuras winſch pirms ſtundas bija dewis.“

Jadomà kà Eſſens nebija ihſtais wihrs ſawâ weetâ. Weens no wina pirmajeem ſoleem, kuru winſch ſpehra, bija tas, ka winſch wiſas weetejàs waldibas eeſtahdes, ziwilgubernatora Duhamela wadibâ, lika pahrzelt uſ Pernawu. 17. junijâ tika iſſludinats aplenkſchanas likums. — Militariſkàs rihzibas ſinâ generalis Eſſens bij iſſuhtijis generali Weljaminowu ar ſtipraku kara pulku uſ Jelgawu, lai tur iſſinatu eenaidneeka kuſtibu no Bauſkas puſes. Wina preekſchpulki bija Schaulos un Poneweſchâ ſaduhruſchees ar pruhſcheem. — Kamehr Weljaminows wehl atradàs Jelgawâ, wina weetâ tika eezelts generalis F. von Löwiſs.

Lehnos gahjeenos bija pruhſchi no Poneweſchas trijâs kolonâs eelauſuſchees Kurſemes robeſchâs. Generala Löwiſa mehginajums, teem ſtahtees pee Eezawas 7. julijâ preti, neiſdewàs. No tureenes Löwiſs nu dewa pawehli toreiſejam gubernatoram Fr. von Siewerſam atſtaht ar ſawu kara ſpehku Jelgawu un atkahptees uſ Rigu.

— 8. julijs (kopſch 100 gadeem) bija preekſch Jelgawas gruhta deena. — Gaidibâs uſ kreewu kara ſpehka aiſeeſchanu, winpus Leelupes bij ſapulzejuſchees laupitaju bari, kurus Siewers lika ſalwem iſtlihdinat. Kad Siewers kà pehdejais bij pahrgahjis pahr Leelupes plotu tilta, winſch to lika nojaukt, lai laupitajeem buhtu atnemta eeſpehja, eelauſtees pilſehtâ. — Pawehli, Jelgawu nodedſinat, winſch neiſpildija, nemdams wiſu atbildibu par to uſ ſewi; wehlak monarchs winam par ſchis pawehles neeewehroſchanu winam pateizàs ſirſnigaki, nekà to buhtu warejis darit par pawehles iſpildiſchanu. Tàs paſchas deenas wakarâ **Jelgawâ eenahza pruhſchu kara ſpehks**, generala von Grawerta wadibâ.

Grahmatu plaukts.

Redakzijai peeſuhtitas ſchahdas jauniſnahkuſchas grahmatas:

1) **Elewatori** jeb kà lauksaimneeks war ſawu labibu iſdewigaki pahrdot. — Sarakſtita no cand. rer. merc. P. Martinſona. Drukata Rujenê, W. Schkinka tipografijâ. — Makſà 10 kap. — Lauksaimneekeem loti eeteizama laſiſchanai.

2) **„Pruwa“.** Daikrakſtneezibas, ſinibas un mahkſlas mehneſchraksts. Redaktors: Fr. Adamowitſchs. Septitàs burtnizas ſaturs: Teodora — „Peterburgas Awiſes“. — K. Kundſina — Aleksandrs Webers. — Rudolfa A. — Mihleſtiba. — Jahna Klawina — Berta. — Rudolfa A. — — Greiſſirdiba — R. Klauſtina — Latwis kulturas un religijas mijkrehſli. — Wiktora Obürtena — Preludija. — J. Kr. — Iſglihtibas darbs ahrpus ſkolas. — K. Mülenbacha — Par kahdu Jura Allunana wehl neeeſpeeſtu rakſtu. — Wiktora Obürtena — Waj dſihwot wehrts — ? — Autoru teeſibas. — Ata Kenina — Praweetis. — Jahna Jaunſudrabina — Dahrtite. J. Wihtola — Pahrſkats par tagadnes latweeſchu muſikas literaturu. — A. Smilgas — Dſejols. — Sofus Michaelifa — 1812. Muhſchigais meegs. — Karla Sarina — Lilija. — A. Smilgas — Dſejoli. — A. Smilgas — Pawaſara wehji. — Prof. Dr. F. Bokenheimera — Zelojums pa Kinu. — G. K. — Gaiſa juhras bagatibu iſmantoſchana. — Sinatne un technika. — Kronika. — Mahkſlas peelikums: Kr.

saknu schahweschana un konserweschana. Galas sahlischana, deju taisischana un schahweschana. Nahtnu, wilnas, kokwilnas un sihda drahnu masgaschana un gludinaschana. Traipeklu isnemschana. Dsihwokku eerihkoschana un tihrischana. Kahrtibas ustureschana dsihwojamâs, peeleekamâs un pagraba telpâs. Daschadi roku darbi. Padomi par weselibas kopschanu un pirmo palihdsibu nelaimes gadijumos.

VIII. Putnkopiba. Putnkopiba kà atsewischka laukfaimneezibas nosare. Saimneezisko sugu iswehle. Putnu seemas un wasaras bariba. Putnu ehdinaschana un nobaroschana. Dabiska un mahksliga zahku perinaschana, audsinaschana un atschkirschana waislai. Putnu dahrsi un kuhtis. Wistu, tihtaru, pihlu, scsu un zitu putnu andseschana un kopschana. Putnu slimibas un to ahrsteschana. Putnkopibas raschojumi, to usglabaschana un leetoschana. Putnkopibas raschojumu tirgus.

IX. Grahmatweschana. Grahmatweschanas nepeenepeezeeschamiba laukfaimneezibâ. Kambehk tirdsneezibas grahmatweschanas sistemas naw peemehrojamas laukfaimneezibâ. Inwentara nosihme laukfaimneezibâ wispahrigi. Inwentara sadalischana pehz saimneezibas daschadâm nosarem. Inwentara sadalischana dsihwâ, nedsihwâ, pastahwaschâ un nepastahwoschâ inwentarâ. No kahda inwentara laukfaimneeks drihkst rehkinat prozentus kà no saimneezibâ eeguldita kapitala. Kad un zik reises par gadu jausnem saimneezibas inwentars. Inwentara burtniza. Kases grahmata. Kases iswilkumu grahmata. Gada strahaneeku algas tabele. Deenas strahdneeku algas tabele. Parahdneeku grahmata jeb reskontro. Raschojumu un produktu grahmata. Lopu un teku tabele. Sirgu un kumelu tabele. Malkas tabele. Mehsloschanas tabele. Darba schurnals. Darbu iswilkumu grahmata. Seena un ahbolina raschoschanas tabele. Wirsgrahmata. Kuhtsgrahmatas tahdâm saimneezibam, kur naw lopu pahrraudsibas beedribu. Lopu pahrraudsibas beedribu un koppeensaimneezibu grahmatweschana.

No ahrsemem.

Austro-Ungarija.

Pawehleschihdu wahrdu slehpschanas leetâ. Kà wisâs zitâs semês un ari pee mums Kreewijâ, tapat ari Ungarijâ schihdi aisweikalisteem un sadsihwes eemesleem slehpj sawus schihdiskos wahrdus un pee nem kristigos. Tihrasinaini Mauscheli, Joskas, Meiskas un Mosi paleek par Makscheem, Morizeem, Karleem u. t. t. Schos peenemtos jeb wiltotos wahrdus schihdi zenschas leetot neween sadsihwê, bet ari cestahdês, tà ka pehdigi ahrejâ sadsihwê schihdi pasuhd, lai gan schihdu metrikâs un schihdu tizibâ wini wehl arweenu ir ihsti schihdi. Ari Ungarijâ schee schihdu wiltotee wahrdi eeweesuschees neween ziwil-eestahschu, bet ari militar-eestahschu grahmatâs un dokumentos. Lai scho nebuhschanu nowehrstu, tad kara ministrija greesusês pee tizibu leetu wirswaldes un pehdejà tad usdewusi wisâm atteezigâm eestahdem, ka schihdu wahrdi wisâs grahmatâs un wisos papiros jausraksta tahdi, ar kahdeem wini apsihmeti schihdu metrikâs.

Turzija.

Prisrena. Albaneeschi eeguwa 300 flintes, 2 maschinu flintes ar weenu kalnu leelgabalu un saguhstija 4 ofizeerus. Diwi bataljoni, kuri us Prisrenas — Skutaras zeła apsargaja Weiras tiltu, baidijâs albaneeschu usbrukuma un atkahpâs. Prisrenas apgabala albaneeschi ari peeslehjâs dumpim, aisdsina schandarmus un draud usbrukt Prisrenai. No Djakowas atnahza diwi bataljoni ar mosch nu flintem. Dsird, ka ari Djakowâ kara spehks wairs neesot usticzams.

Sofija. No Konstantinopoles sino, ka ofizeeru organiseschanos pret tagadejo waldibu, kahdu organiseschanos waldiba lihdz schim gribeja leegt, tagad atsihstot par notikuschu. Lai apmeerinatu ofizeerus, tad upurets kara ministrs Machmuds Scheffets-paschà, kamehr abi ministri Talaats un Dschawids, pret kureem sewischki greeschotees nemeers, zenschotees wehl turetees amatos. Nasims pascha usnemotees kara ministra amatu tikai ar to noteikumu, ja tos ofizeerus, kuri peekriht jaunturku komitejai, pahrzel us tahlakeem garnisoneem. Dehl schahdas Nasima-pascha prasibas tagad wehl tad meklejot zitu kandidatu us kara ministra amatu. Ministru preekschneeks Saids-pascha esot ar meeru atkahptees, bet winam atkahpjotees tad buhtu jaatkahpjas ari wisam kabinetam un Talaats un Dschawids tam pretojotees. Bet wispahrejs nemeers pa tam peeaugot un ja ministrija stuhrgalwigi turpinaschot palikt amatâ, tad sagaidama juku iszelschanâs.

Angłu-amerikanu Panamas konflikts.

Angłu waldiba eesneegusi Seemel-Amerikas Saweenotâm Walstim protestu pret scho walstu kongresam eesneegtu Panamas likumu, dehl Saweenoto Walstu kugu atswabinaschanas no nodokleem un dehl nodokłu paseminaschanas, kas scheem kugeem buhtu peeschkirama, leetojot nahkamo jauno uhdens zeku — Panamas kanalu. Anglija atsauzas us lihgumeem no 1900. g. 5. febr., kursch Saweenotâm Walstim peeschkir usraudsibu par scha kanala buhwi, scho kanalu pabod teem pascheem noteikumeem, kas pastahw par Suezas kanala leetoschanu, apsargà scha uhdens zeka neitralitati un aisleedz zelt pee ta apzeetinajumus, un us lihgumu no 1901. g. 18. nom., kurâ taisni noteikts, ka schim kanalam jabuht atklahtam preeksch wiseem wisu tautu tirdsneezibas un kara kugeem pehz pilnigi weenadeem noteikumeem. Ne ar weenu walsti, kahda un kas wina buhtu, nedz ari ar kahdas walsts pilsoneem naw darama nekahda starpiba, atteezotees us noteikumeem un nodokleem, kuri kriht us satiksmi zaur scho kanalu waj zitadi kà. Teem jabuht pilnigi weenlihdsigeem.

Domà, ka Anglija scho protestu eesneegusi us Kanadas walsts wihru pamudinajumu, kuri patlaban weesojas Londonâ, jo ja Saweenoto Walstu kugeem zelsch pa Panamas kanali ir par brihwu, tad wispirmâ kahrtâ buhs jazeesch Kanadas kugneezibai un Kanadas dselszeleem. Amerikas senats nolehmis par Panamas billu nobalsot tuhdał nahkamâ sehdê. Zaur to Anglijas nodoms, atlikt galigu nolehmumu schinî leetâ, lihdz rakstiski eesuhtitu aprahdijumu sanemschhnai, paliktu neeewehrots. Stahwoklis kluhst wisai neehrts un starp abâm walstim war iszeltees nepatihkama saburšme.

Olimpiskâs sazihkstes.

Telegramas no 15. (2.) julija.

Stokholma. Maratonas skreeschanâs sazihkstê portugaleetis Lasaro pakrita no saules duhreena un wehlak slimnizâ nomira. Austreetis Slawtschiks ari saslima, bet wehlak atspirga.

Stokholma. Gala sazihkstê starp trim labakeem zihkstetajeem (no 60 lihdz 85 kilo smaguma) Kleins no Kreewijas un Gerstekers no Wahzijas eeguwa sudraba medalas. Domu peldeschanâ us 400 metreem gala sazihkstê uswareja Anglija ar 5 min. $52^{8}/_{10}$ sekundem. Otrà bij Wahzija un treschà Austrija. Wihreeschu peldeschanâ us 800 metreem gala sazihkstê uswareja Australija ar 10 minutem $11^{1}/_{5}$ sekundem. Uhdenslihschanâ uswareja sweedrs Adlers ar $369^{7}/_{10}$ metreem. Stafetu skreeschanâ us 1600 metreem gala sazihkstê uswareja Amerika ar 3 minutem $16^{3}/_{10}$ sekundem. Pehz tam sekoja Franzija un Anglija.

Persija. Kreewu kara spehka saburšme ar schachseweneem. No Tabrisas sino 16. (3.) julijà: Palkawneeka Tolmatschewa kasaku nodala, kas gahja us Kaseles pusi, saduhràs ar schachseweneem, kuri us kasakeem atklahja uguni. Palihga spehks, kas peesteidsàs, eesahka ar schachseweneem pee Nesesles zihnu. Kreewu kara spehkam palihdseja ari Agaras gubernators. Pehz zihnas, kas ilga no 26.—30. junijam, kara spehka nodala tuwojàs Kerbulakai. Schachseweni pa zihnas laiku mehginaja peekluht pee kara spehka munizijas krahjumeem. Zihnâ pret schachseweneem kreewu pusê kahwàs ari Rachima-kana dehls Serdars Nufrets ar saweem jahtneekeem. Kara spehka nodala atgreesàs 1. julijà Agarà. Kreewi zihnâ saudeja 3 krituschus un 5 eewainotus, starp kureem weegli eewainots artilerijas ofizeeris Sopows. Schachsewenu saudejumi sihkumos naw sinami, bet ir eewehrojami. Zihnâ peedalijàs lihdz 4000 schachsewenu. Wineem us zihnas beigam peetruhka munizijas.

* * *

Parise. No Romas sino, ka italeeschu kara operazijas Egejes juhrà drihsumâ sahkschotees no jauna. Wispirms italeeschi eenemschot Hiosas salu.

Panahkta galiga weenoschanàs starp Franziju un Spaniju par Fesas-Tandscheras dselszela buhwi.

Belgrade. Dehl nemeereem turku armijà no Wez-Serbijas un Albanijas daudz serbu un albaneeschu gimenes behg us Serbiju. Izlaista pawehle par reserwistu eesaukschanu us apmahzischanos.

Konstantinopole. Pehz leelwesira paskaidrojuma par politisko stahwokli deputatu nams ar 194 pret 4 balsim isteiza waldibai ustizibu.

Par kara ministri eezelts Machmuds Muktars paschà.

Roma. Par Sidi-Alijas eenemschanu sneedz schahdas sihkakas sinas. Turku un arabeeschu bij 6000 wihru. Zihna bij koti nikna. Italeeschem ir 16 krituschi un 73 eewainoti. Turkeem un arabeeschem ir wairak simtu krituschu un eewainotu. Italeeschi eeguwa daudz kara materiala.

— Generalis Harioni telegrafê no Zernas, ka 1. (14.) julijà usbruzis Sidi-Ali un eenehmis posizijas. No Regdalinas un Suari peesteiguschàs turku kara spehka nodalas tapuschas atsistas un pehz 6 stundu ilgas zihnas atkahpuschàs ar leeleem saudejumeem.

Berlinê, 16. (3.) julijà. Wolfa tel. ag. sino, ka Tschikago tuwumâ ekspresa wilzeens usskrehjis pasta wilzeenam. 15 zilweki nogalinati, daudz eewainotu.

Norschachâ, 16. (3.) julijà. Us Bodenas esera apgahsàs schalupe, pee kam noslihka 11 zilweki.

No eekschsemem.

Peterburga, 3. julijà. Par 28. junija numurâ eeweetoteem raksteem „Eepreekscheju wehleschanas isskaidrojumu sahkums“ un „Starp strahdneekeem“, „Newas Golosa“ redaktors sodits ar 500 rbl. waj soda pahrwehrschanu arestâ us trim mehnescheem.

— Eekschleetu ministrija telegrafeja gubernatoreem, ka pehz Tehwijas kara simtsgadu jubilejas eepreekscheja zeremoniala projekta, pee Maskawas swinibam teesiba peedalitees generalu, admiralu, schtaba- un wirsofizeeru — Tehwijas kara dalibneeku — teescheem wihreeschu kahrtas pehznahzejeem. Borodinas kaujas dalibneeku pehznahzeji peedalisees pee swinibam Borodinâ un Maskawâ, pahrejee tikai Maskawâ. Leezibas, ka ir teesiba peedalitees pee swinibam, tiks isdotas no weetejàm waldibas un deenesta eestahdem. Braukschana us Maskawu jausnemas katram us sawa rehkina.

— Eewehrojamu laupitaju apzeetinaschana. Peterburgas slepenpolizijai isdewees apzeetinat diwus bihstamus laupitajus, kuri pastrahdajuschi weselu rindu apbrunotu usbrukumu, laupischanu u. t. t. Abi laupitaji bijuschi gehrbuschees eekschleetu ministrijas eerehdnu uniformâs un braukuschi automobilî pa Izmailowa prospektu, kad to pamanijuschi slepenpolizijas agenti. Slepenpolizisti tuhlin panehmuschi zitu automobili un steiguschees laupitajeem pakal, panahkuschi un, neraugotees us wisu winu pretoschanos, tos apzeetinajuschi. Pee wineem atrasti eerotschi, patronas un wiltoti dokumenti. Abi schee meistari kopâ isdarijuschi sahdsibas magasinâs ween par 18,000 rubleem.

Maskawâ, 3. julijà. Artilerijas poligonâ, Rusas aprinka Klementjewnas sahdschâ, pa schauschanas mahzibas laiku grana ai sprahgstot, poligona tuwumâ nogalinats semneeku sehns un eewainoti diwi.

— Gubernas walde usnehmàs us sawa rehkina pa jubilejas swinibam ispuschkot Borodinas lauku un ari zeku, kas web us scho lauka. Us Borodinas lauka eerabàs rota no Wina Keisariskàs Augstibas Leelkuņa Petera Nikolajewitscha grenadeeru sapeeru bataljona, lai strahdatu pee Schewardinas reduta un Sewenowas skanstu atjaunoschanas.

Kijewâ, 3. julijà. Kasatkinas tuwumâ notika katastrofa ar kurjerwilzeenu Nr. 9, kas gahja no Kijewas us Warschawu. No brauzeena apkalpotajeem nogalinats weens. Gruhti eewainota pasascheere. Daschi pasascheeri weegli eewainoti. Domà, ka katastrofa sarihkota ar launu noluhku. Kahds nepasihstams apzeetinats.

— 3. julijà. Domà, ka Kasatkinas peestahtnes tuwumâ notikusi katastrofa sarihkota ar launu noluhku. Zeła preekschneeks issolijis 300 rbl. pateizibas algas par wainigà usrahdischanu. Apzeetinats kahds aisdomigs zilweks.

Permâ, 3. jul. Neisdewusès basnizas aplaupischana. Kahdu nakti schejeenes wezakajâ basnizâ bij eelaususchees 4 laupitaji, bet sargi pamanijuschi, ceslehguschi un tad tos apzeetinajuschi.

Sewastopolê, 3. julijà pulksten 6 wakarà porutschiks Sakuzins isdarija eksamena lidojumu ar wezàs sistemas Blerio lidmaschinu. Lidojot 500 metru augstumâ, lidmaschinai luhza spahrns un lidotajs lihdz ar wisu maschinu nogahsàs semê un nositàs. Nelaimigà lidotaja lihkis breesmigi sakroplots.

— 3. julijà. Leetà par kuga komandas usmusinaschanu us brunu kuga „Joans Seltamute“ (Іоаннъ Златоустъ) 10 matroscheem peespreests nahwes sods un 5 seschi gadi katorgas.

Wernijâ, 2. julijà. 1. julijà plkst. 7 un 40 min. rihtà bij sajuhtams apakschsemes gruhdeens, kuru pawadija ilga dunona. Pa deenu dunona atkahrtojàs wairak reises.

Harbina. Kreewu-Asijas bankas schejeenes nodalas eerehdnis Mirkschs schinîs deenàs peepeschi atsihts par wahjprahtigu, kaut gan bijis pilnigi wesels. Wispirms Mirkscha seewa ataizinajusi mahjâs ahrstu un gribejusi tam cestahstit, ka winas wihrs ir nenormals, bet ahrsts manijis, ka tur naw kautkas skaidribâ, atwainojees un aisgahjis. Tad nakt pee Mirkscha eeradusès polizija un usaizinajusi dotees us wahjprahtigo namu. Lihdz ar poliziju eeradees ari kahds no bankas pilnwarneekeem un dewis Mirkscham padomu nepretotees. Mirkschu ari noweduschi turp, bet winam isdewees isbehgt un isdabut ahrstu padomes sasaukschanu, kura to atsinusi par pilnigi weselu. Schis gadijums stipri ustrauzis weetejàs aprindas. Runajot, ka wiss notikums stahwot sakarà ar kredita atwehleschanu Kreewu-Asijas bankas Harbinas nodalà kahdai firmai, kura wispahr pelnot maz ustizibas. Mirkschs par to sinojis bankas galwenai waldei un brihz pehz tam sahkusès wina wajaschana. Tagad prokuratura ussahkusi schinî leetà izmekleschanu.

Odesa. Faberschê firmas pahrwaldneeks sinojis polizijai, ka minetai firmai no kahda suhtijuma, kas nahzis no Peterburgas, issuduschas dahrgleetas par 57,000 rubleem.

— Kahdâ no Odesas klubeem nonahwejees ar ziankaliju weens no tureenes bankeereem, kahds Lifschizs. Wehl tikai daschus gabus atpakal winsch no tehwa mantojis leelu bagatibu, bet maz gados to isputinajis, pa dalai nelaimigâs birschas spekulazijàs, pa dalai karschu spehlê. Winsch sawas bagatibas deenàs nodibinajis wairak spehlu klubus, pee kureem tad ari greesees pehz pabalsta, kad sahzees truhkums. Sahkumâ winam ari atmetis kas ne kas, bet wehlak tas atraidits un tad winsch nonahwejees. Wina gimene palikusi bez kahdeem lihdzekleem.

Barons. — Musikas peelikums: 3 latweeschu tautas dseesmas, Marijas Guben eerihkotas.

3) **„Къ вопросу объ обезпеченіи кредитныхъ взаимоотношеній“.** Институтъ В. Шиммельпфенгъ. — С.-Петербургъ. Типографія А. Бенке, Новый переулокъ 2.

Sihkumi.

Zik meschu wehl atronas us semes lodes. Schim brihdim meschi eenem us semes lodes apmehram 1500 miljonu hektaru leelu gabalu, (gandrihz tik pat daudz desetinu), tas ir gandrihz weenu zeturto daku no wisa semes wirsus. Kanada, ar sawu meschu bagatibu eenem pirmo weetu, jo tur atronas 320 miljonu hektaru mescha. Wisâ Eiropâ atronas 300 miljonu hektawu, no schi skaita Kreewijâ atronas 210 miljonu un 20 Sweedrijâ un Norwegjâ. Austro-Ungarijâ mescha gabalus war saskaitit lihdz 16 miljonu hektaru; Wahzijâ — 14 miljonu. Franzijâ — 10 miljonu hektaru. Wismasak meschu atronas Spanijâ. Indijas meschi eenem 50 miljonu hektaru leelu semes gabalu un Japanas — 23 miljonus.

J. K.

Widseme.

Riga. Basnizas gruntsakmena likschana. 4. julijâ, Rigas pareistizigo Jahna kapsehtâ Maskawas preekschpilsehtâ notika pareistizigas basnizas gruntsakmena likschana. Zeremoniju isdarija Rigas un Jelgawas archibiskaps Jahnis.

— Pee Petera basnizas rokot usrakti zilweku galwas kausi un kauli. Tur senak bijusi kapsehta.

— Aplamas walodas isplatitas par Rigas swehru dahrsa un Kihschu esera apkahrtni. Eedsihwotaji stahsta, ka no swehru dahrsa isbehdsis kahds krokodilis, kursch eeperinajees Kihschu eserâ un tapehz peldeschanâs eserâ esot ar dsihwibas breesmam saweenota; ziti apgalwo, ka no dahrsa isbehdsis gorila, kursch slapstotees pa apkahrtnes meschcem zilwekeem usgluhnedams. Lihds schim tas wehl neesot nokerts. Schim baumam naw nekahda pamata, krokodila un gorilas dahrsâ nemas naw, tikai pagahjuschâ nedelâ is dahrsa isbehga kahda lapsa, kuru kahds weetejais eedsihwotajs meschâ sastapis un tuhlin nositis.

— Aprinkurobeschu pahrgrosischanas jautajumu Widsemes gubernâ nupat apspreeduschi Widsemes muischneeku konwentâ. Eewehrojot to, ka pehz aprinku preekschneeku preekschâ liktâ robeschu pahrgrosischanas projekta nahktos saskaldit daschas weenas draudses pagastus, kâ ari aprinkeem, kas apdsihwoti weenigi no igauneem, peedalit pilnigi latweeschu apdsihwotus pagastus, kâ ari zitas neehrtibas, kas pee tam zeltos, polizijas pahrwaldibas sinâ muischneeku konwents atsinis par wehlamu un mehrkim noderigu, tikai Rigas patrimoniala apgabala atdalischanu no Rigas aprinka un ta padoschanu Rigas pilsehtas polizijas pahrsinâ, bet kas atteezas uz zitu, tad labak buhtu atstaht aprinku robeschas pa wezam, kâ tâs jau nodibinajuschâs sawâ wehsturiskâ attihstibâ.

— Weetejee leeltirgotaji paaugstinajuschi zukura zenas ap 45 kap. uz puda rafinades un par ap 30 kap. uz puda par smalko zukuru. „R. A."

— Rigas Amatneeku krahj-aisdewu kase, pateizotees sawu direktoru Behrsina un Golta rihzibai, tagad sahkusi it sewischki pabalstit schihdu buhwusnehmejus. Ar winas aisdoto naudu tagad buhwè Rigâ namus schihdi Glikmans, Berkowizs, Meijers, Gotlibs, Lapides un ziti. Protams, ka tad daschkahrt peetruhkst naudas preeksch latweeschu namu buhwetajeem. Minetos schihdu namneekus Behrsinsch tad aiswelk par beedreem uz to no wina wadito „Latweeschu namneeku un ruhpneeku beedribu", lai tur stiprinatu sarkano inteligenzi. „R. A."

— Pret mahzitaju A. Needri, kâ „Risch. Mist" sino, zelta kriminalsuhdsiba dehl wina sarakstitâ seemas swehtku stahsta „Peteris Salna", kursch bija nodrukats „Dsimtenes Wehstnesi".

No Renzeneem. 23. junijâ nodega schejeenes Walgu mahjâs kahdas 4 ehkas. Uguns zehlons nesinams. Saimneekam saudejums deesgan prahws.

No Burtneekeem. Muhsu nelaika mahzitajs D. Blumentals sawâ laikâ nodibinaja domu komiteju, kura par sawu mehrki bija spraudusi pabalstit tos pagasta nespehjneekus, kuri daschadu eemeslu dehl no pagasta sabeedribas nedabu pabalstu, sewisch'i palihdset teem slimibas gadijeenos. Schis pasahkums tika usfahkts ar leelu sajuhsmu, bet kad daschi kahdu reis nedabuja zereto pabalstu, tad sahka ispaust walodas, itkâ damas palihdsot tikai saweem radineekeem un draugeem. Tagadejais mahzitajs scho pasahkumu turpina, kaut gan domu komitejas sastahws stipri mainijees, bet lauschu aisdomas naw masinajuschâs, lai ari atklahti neweens neeedroschinajas usstahtees, jo naw jau pamata tapehz, ka katru gadu teek atklahti issinots, zik katrs pabalsta dabujis. Lihdsekku eeguhschanas dehl 10. junijâ sarihkoja basaru, kas dewa 511 rbl. atlikuma, kaut gan dahwinajumu bija eenahzis mas, jo semkopjam wasarâ naw pee rokas, ko dahwinat, kamehr rudenî atlizina gan scho, gan to. — Wasaraja schimbrihscham, leelâ mehrâ zeesch no sausuma, kadehl semkopju zeribas uz labu raschu saschlukuschas. Seens gan schogad paaudsis diwreis wairak, kâ pagahjuschâ gadâ, tikai saimneeki newar dabut strahdneekus seena eewahkschanai, kaut ari maksâ 1 rbl. par deenu. „R. A."

Kurseme.

Leepaja. Leepajas swejneeku sabeedribas preekschstahwji bija greesuschees pee pilsehtas swejneezibas weizinaschanas komisijas ar luhgumu, lai pilsehtas pahrwaldiba peepalihdsetu 3 swejneekeem apmeklet Kopenhagenas swejneezibas isstohdi un eepasihtees ar jaunakeem panahkumeem swejneezibâ. Komisija bija atsinusi swejneeku luhgumu par eewehribas zeenigu un eeteikusi to pilsehtas waldei ispildit. Sawâ beidzamâ sehdê pilsehtas walde nolehmusi, atwehlet tam mehrkim 300 rublus, pee kam diwus swejneekus dehl peedalischanâs Kopenhagenas isstahdê izwehlesees swejneezibas komisija, bet weenu dalibneeku pati swejneeku sabeedriba. Kâ dsird, pilsehtas komisija leekot preekschâ swejneekus Alpa un Taures kgus, Swejneezibas komisijas preekschneeks Strasdowska kgs braukschot uz istahbi pats uz sawu rehkinu.

— Bekera metala fabrikam, kâ dsirdams, ir isredse, dabut no krona neween jau sinotos darbus 50 miljonu rubku wehrtibâ, bet ari wehl zitus darbus par 20 milj. rub. Frontschu kugu buhwetawas „Normand" schefs, kuram tuwi sakari ar Peterburgas primato tirdsneezibas banku (kuras rokâs leelskâ daļa Bekera akziju) nesen atpakal peenemts audienzê Zarskoje Selâ un bijis isgahjuscho nedeku ari Leepajâ, kur ar Bekera fabrikas waldi pahrsproedis jautajumu par no fabrikas nopirkto Lange kugu buhwetawu pahrweschanu no Rigas uz Leepaju. Werstas pahrweschanas jautajums wehl palizees neisschkirts, bet drihsak gan esot domajams, kâ „Lib. Ztg." dsirdejusi, ka werfta palikschot Rigâ. Tur ta tikschot paplaschinata tahdâ mehrâ, ka spehschot usnemtees pat wisleelako brunu kugu buhwi. Buhwes tikschot waditas pa leelakai daļai no frantschu inscheneereem.

No Jaunjelgawas aprinka. Lauku stahwoklis. Kopsch kahdâm nedekam jau sinoju par tejeenes lauku stahwokli. Starp zitu toreis rakstiju, ka rascha ir paredsama laba; bet tagad isleekas pawisam zitadi. Seenu un ahbolinu, kas bija audsis peeteekoschi, war gan labi sawahkt. Rudsi, ko naw krusa nosituši, ari leekas buht labi; bet ne tâ ir ar wasaras sehjam. Ausas aug pawisam slikti, mistris masleet labaks, kamehr meeschi azumirkli jaskaita tik pee widejeem. Saknu augi isskatas pawisam behdigi, jo sahle tos leeliski mahjinaja. Ari kartupeli un lini nawa deesin zik teizami. Wasaras sehjas leeliski bojaja junija sahkumâ pahrmehrigais leetus un drihsi atkal pehz tam 20 R. gradu karstums, kas tagad jau pastahw trescho nedeku. Labiba drehgnakajâs weetâs ir isslihkusi, kamehr uz kalnu wirsotnem atkal nawa sadihgusi, jo ta uz reisi sakalta ar ahrkahrteji zeetu garosu. Ahboļu, leekas, buhs labi daudz. Ehrkschku ogam „nahwes slimiba", zik war nowehrot, eesahk isbeigtees. Par bischkopibu wehl newar spreest: bet tehwi prahto, ka, ja plawâs esot maz lauku bischu saimes, tad braweneekeem neesot labs gads. Un schogad ir pawisam maz pa plawam. — Ihsi atpakal te ap Sehlpili bija eeklihduschi diwi wilki un saplehsuschi wairak aitu un sunu. Sarihkoja medibas, bet bez panahkuma. „A. At."

No Dobeles apgabala. Pee sinojuma — râ par sewischko gadijumu uz kahdeem schejeenes kapeem, kur tehws issazijis asus pahrmetumus weetejam ahrstam par sawa weenigâ behrna nahwi, — wehl japeeleek schahds papildinajums: Izrahdas, ka nelaimigo tehwu satrizinajuschi kahdi Rigas ahrsti, kas, laikam ais maises naida, isteikuschees, ka weetejais ahrsts slimibu nepareisi ahrstejis, kairi nowehlinajis un tadehl behrns neesot wairs glahbjams. Bet nu ir peerahdits ir ahrsta deenas grahmatas, ka tas behrna slimibas — to ir bijis wairak — pamatigi pasinis un koti pareisi ahrstejis. Ir sagaidams, ka wisa schi leeta norisinasees teesas preekschâ, jo tahda smagu aisdomu zelschana newar palikt bez atteezigas ismekleschanas.

— Pahrleezigais sausums un karstums leelâ mehrâ kaitè ari schejeenes kuplajâm drumam. Retâs weetâs ir usnahkuschi leetus negaisi, bet leelum leelâ daļa twihkst un alkst pehz walganuma. Seens ir jau sen nowahkts un atala weetâ redzami bruhni, saules isdedsinati plankumi. —b—

No Jelgawas.

Sw. Annas basnizas jaunâs ehrgeles patlaban tiekschas gatawos un kâ tahdas no leetpraseejeem sanemtas. — Swehtdeen, 15. jul., notiks jauno ehrgeļu eeswehtischana, saweenota ar leelu basnizas koncertu, par kuru turpmak sinosim plaschaki.

Kurzemes Gub. Aw. Nr. 53. issinota I. Eekschleetu ministra rihzība par polizijas usrauga weetas nodibinaschanu Jelgawas Bauskas aprinka polizijas sastahwâ

23. martâ 1912. g. Eekschleetu ministrs darija sinamu Waldoscham Senatam preeksch publizeschanas, ka, uz Kurzemes gubernas Jelgawas apkahrtnes kreisnitschu ihpaschneeku luhguma un uz tikuma krahj. II. sehj. 1908. g. turp. 642 p. pamata winsch nodibinajis, sahkot no schi gada marta mehn., Jelgawas Bauskas aprinka polizijas sastahwâ polizijas usrauga weetu, isdewumus tam noluhkam — 900 rbl. gadâ — uzlikdams luhdzejeem.

II. **Zeku ministra rihzība par Leelupes** un Gaujas krastu leetoschanas platibu.

1) Leelupes abi krasti ir brihwi no Bauskas lihdz Bulleneem 5 asu platumâ, isnemot: a) gabalu no Emburgas lihdz Jelgawai un b) labo krastu no Slokas lihdz Dubulteem, kur platums noteikts uz 10 asim.

2) Gaujas krasti ir wiszaur brihwi leetoschanai 5 asu platumâ, isnemot plostu seenamas weetas no augschtezeena lihdz Zehsim, kur platums noteikts uz 10 asim.

Wisaugstaki apbalwots ar sudraba medali, nehsajamu Alekfandra lentâ uz kruhtim, Saldus pareistizigo basnizas psalmotajs Kirils Swirgsdinsch.

Stalplatscha waldes pastahwigâ lozekla son Scherfera peenahkumus, pa wina atwalinajuma laiku, gubernatora kgs usdewis ispildit tâs paschas waldes wezakajam darbwedim Mallingam.

Kurzemes gubernas beedribu leetu komisijas darbwescha peenahkumus, pa atwalinatâ darbwescha son Scherfera prombuhschanas laiku, gubernatora kgs usdewis ispildit gubernas waldes darbwedim Granbanam.

Pasinojums. Zeen. teatra waldem un isrihkotajeem zaur scho pasinoju, ka mana wihra Adolfa Allunana nahwes dehl, wisas wina lugas israhdamas weenigi ar manu atlauju. Ari zenseto eksemplaru dehl jagreeschas tikai pee manis. Atlauju isnemot japasino, uz kuru deenu israhde nodomata.

Wisas man nodomatâs wehstules adresejamas: Ang. Allunan, Jelgawâ, Filosofu eelâ Nr. 1.

Par „Tehwijas" otro redaktoru no gubernatora kga apstiprinats lihdzschinejais redakzijas lozeklis Straumes Jahnis.

Lasitaju krahpschana. Peterburgâ pehdejâ laikâ zirkulejuschas baumas par kahdu schantascha raksturu isdewumu 1912. g. peeminai. Kâ „Dz. W." sino, meklejot atrasta pilniga schantascha organizazija. Kahds Nowikows peesuhtijis prowintschu awisem sludinajumus par mahkslas isdewuma „Jubileja" isdoschanu, apsolidams par to sawâ isdewumâ eeweetot prowintschu awischu sludinajumus. Daschi prowintschu laikraksti to ari usnehmuschees. Tahdâ kahrtâ Nowikows eeweetojis sludinajumus par parakstischanos uz schurnaleem „Jubileja", „Snanije", un „Prosweschtschenije". Te ar nodomu schantaschists Nowikows isdomajis tahdus nosaukumus, kas maldinatu lasitajus, jo, kâ sinams, pastahwigi isnahk „Snanijas" rakstu krahjumi un Peterburgâ ir labi nostahdita grahmatu apgahdneeziba „Prosweschtschenije". Redakzijas adresi Nowikows usdewis Ligowas eelâ Nr. 65, kur atrodotees kahds strahdneeku schkuhnitis. Naudas suhtijumu sanemschanai Nowikows galwenâ pasta nodalâ usdewis zitu adresi.

Wispahr krahpschana ar „Jubilejas" schurnalu jau tadehl ween bij manama, ka starp koti daudzajeem peelikumeem bij minets ari Tolstoja romans „Karsch un meers", kursch tatschu peeder wehl wina mantineekeem resp. Sitinam.

Apzeetinati no Moscheiku polizijas dehl blandonibas un atsuhtiti pa etapu: 14 g. wezais Karlis D. un 12 g. wezais Alekfanders N. Abi puikas jau wairak reises aisbehguschi no saweem wezakeem, lai dabutu pablanditees. Winus nodewa wezakeem.

Sahdsiba. Schenberga weesnizâ Katoļu eelâ Nr. 62, nosagts 30. junijâ no Jahnischkes atbraukuschajam M. Kaganam, wasaras mehtelis 25 rbl. wehrtibâ.

Labibas zenas Rigas leeltirdsneezibâ.

		Pahrd.	Pirz.
Kweeschi:	Tendenze: meeriga.		
	Orenburgas, 130 mahrz.	—	115
	Rjasana-Urala, 130 mahrz.	—	—
	Kurzemes 130 mahrz.	126—128	125—126
Rudsi:	Tendenze: meeriga.		
	Leetawas, 120 mahrz.	105—107	103—104
	Kreewijas 120 m.	—	—
	Kurzemes 120 m.	104	103—104
	Stepju, 120 mahrz.	—	—
Ausas:	Tendenze: meeriga.		
	Kreewijas baltâs	—	—
	Kr. nesch. laba preze	103—110	101—107
	weenkahrschâs	100—101	98—100
Meeschi:	Tendenze: stingra.		
	Kreewijas 100 mahrzinas.	—	95
	Kurzemes, 106/107 mahrz.	—	—
	Kurzemes, 108/110 m.	108—109	106—107
	Widsemes, schahweti, 112/113 m.	—	—
Linu sehklas:	7 mehru. Tendenze: meeriga.		
	Kreewu schahw., laba pr.	203	200
	Widsemes, schahwetas	200	200
	Stepju	—	—
Ellas ranschi	Tendenze: klusa.		
	Weetejee	119—120	117—118
	Kreewu	116—117	115

Wisjaunakâs sinas.

Saisanâ, 4. julijâ. Aprinka rihta dalâ wairakâs weetâs eewehrojamâ daudzumâ atrasts selts. Leelaku usnehmeju truhkst.

Agaschkinâ, 4. julijâ. Terskas apgabalâ krusa nosituši 4 puisenus un eewainojusi 7 zilwekus. Malkas upê atrasti 30 beigti sirgi. Upê krusa apsituši daudz siwju.

Berlinê, 17. (4.) julijâ. Wisa wahzu flote peedalas pee manewreem Baltijas juhrâ.

Hallê, 17. (4.) julijâ. Izrakts sahrks ar tehwijas kara warona Nemirowska atleekam, kuras tiks pahrwestas uz Maskawu. Kapliticchâ notureta aisluhgschana un keisara Wilhelma wahrdâ nolikts wainags. Pehz aisluhgschanas sahrks ar karewju godu pawadits uz woksali.

Izpaschneeze: „Latweeschu Literariskâ (Draugu) Beedriba."
Apgahdataja: Sabeedriba „Latweeschu Awises."
Atbildigais redaktors: N. Purinsch (Purinu Kläws).

Wehrâ nemamas adreses:

Jelgawas Lauksaimneeku Beedribas Krahj-Aisdewu Sabeedriba, Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, tel. 62. Kantors atwehrts darbdeenâs no pl. 10—2. Bilanze 30. aprilî 1912. g. **5,294,632 rub. 44 kap.**

Leel-Sesawas krahj-aisdewu kase Jelgawâ, Jelg. Lauksaimneezibas Beedribas namâ, Katoļu eelâ 44. Kantors atwehrts darbdeenâs no pulksten. 10—2. Bilanze **767,438** r. **47** kap.

Latweeschu Sawstarpiga Apdroschinaschanas Beedriba apdroschina wisadu mantu pret **uguni**). Zentralkantors Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, Rigas kantors Leelâ Kehnina eelâ 28, zitur nodaļas un agenturas

Latweeschu Sawstarp. Dsihwibas apdroschinaschanas Beedriba apdroschina uz mirschanu un sadsihwoschanu **kapitalus, muhscha rentes** un **behrnu naudas** (no 50 rbl. sahkot). Zentralkantors Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, Rigas kantors Leelâ Kehnina eelâ 28, zitur nodaļas un agenturas.

K. Berris un Ko. Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 3. Leelakâ spezialitate glaunu apgehrbu izgatawoschanâ. Bagats krahjums gatawu apgehrbu, anglu un eeschsemes drahnu un drehbneeku peederumu. Drehbneeckeem eewehrojams rabats.

Jelgawas Lauksaimneeku Beedribas Konsuma Weikals. Katoļu eelâ Nr. 44. Telef. 74. Wisadas kolonial- un materialprezes, miltus, gruhbus, putraimus u. t. t. leelumâ un masumâ

Tirgotaju un Ruhpneeku Ekonomiskâ Sabeedriba. Walde **Rigâ,** leelâ Kehninu eelâ Nr. 27, nodaļas **Jelgawâ,** Katoļu eelâ Nr. 46 un 37 un **zitâs pilsehtâs.** Wisadas ruhpneezibas maschinas un rihkus, elektrotechniski peederumi, dsirnawu maschinas un akmenus u. t. t.

W. Laksmans drehbneeks **Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 6.** Leels krahjums eeksch un ahrsemes stoffu. **Glihti uzwalki** no **35** rubli sahkot un dahrgaki.

Wadmalas un manufakturas Sabeedriba **Jelgawâ, Pasta eelâ Nr. 1.** Drehbes leelâ izwehlê no wisslawenakâm **eeksch- un ahrsemes fabrikâm.** Kâ ari leels lehgeris gatawu glihtu uzwalku un mehteļu

SLIMEE

SARGAJATEES NO WILTOJUMEEM

kas pakaltaisiti Sperminam, kureem eespaids finā ar Sperminu nekas naw lihdsigs, bet beeschi satur weselibai kaitigas weelas.

Neirastenijas, wezuma nespehka, dsimuma nespehka, histerijas, neiraligijas, masafinibas, dilona, sifilisa, dsihwsudrabo seku, sirds kaites (aptaukoschanās, pahrkalkoschanās, sirds klapeschanas, neweenadas pukstešchanas, miokarditu), arteriju pahrkalkoschanās, alkoholisma, mugura smadsenu isschuhschanas, treekas, slimibu wahjuma, pahrpuhleschanās un zitōs gadijumōs tikai ar Poehla—Sperminu eeguhti spihdoschi panahkumi, par kureem leezina eewehrojamako mahzito wihru un ahrstu nowehrojumi wisā pasaulē. Wajadsigs peegreest eewehribu nosaukumam

Spermin—Poehl

un atteiktees no wiseem daschadu nosaukumu schkidrumeem un ekstrakteem, par kuru maswehrtibu isdoto sewischka broschura, kas ar jaunako literaturu par Sperminu, teek issuhtita par welti.

ORGANOTERAPEITISKS INSTITUTS
PROFESSORS DR. POEHL & D-LI
KEISARISKA PILSGALMA
PEEGAHDATAJI
ST. PETERBURGA
W. O. 7 LINIJA No 18

Peenemu ahdas, dsimuma, puhschla un sifilisa slimneekus no 9—1 pr. pusd. un no 6—½9 wak. Dahmas un behrnus no 5—6 w. zaurskatischana ar elektrizitati.

Dr. J. Machtus,
Marstral-eelā 8, tuw. pee Grehz.eel. telefons 5492.

Sobu ahrsts

H. Gutmans

Jelgawā, Pasta eelā Nr. 1
(weenstahwa namā).

Runas stundas no plkst. 9—1 un no 3—5, swehtdeenās no 9—1.

Sobus iswelk bes sahpem. Selta un porzelana plombas (Inlajs). Mahkslīgi sobi ar un bes platem selta kroni.

Peenemu sobu slimneekus ikdeenas no plkst 9½—1 un 4—6. **Spezialitate: eeleek mahkslīgus sobus, porzelana plombas un iswelk sobus gluschi bes sahpēm. Lauzeneekeem eewehrojami pasemīnatas zenas.**

Jelgawā Leelajā eelā Nr 6.

Gutman-Rathans.

Akziju Sabeedribas

J. Hertel

apteeku pretschu pahrdotawā

Jelgawā, Pasta eelā № 13.

Peedahwā wisadas lauksaimneezibā, dahrskopibā un mahjsaimneezibā wajadsigās **apteeku prezes.**

Logu ruhtis wisados leelumos **Ellas** un **wilnas krahsas, seepju sahli** un **klorkalki. — Parfimerijas un seepes.**

Gumijas prezes.

Jelgawas Sw. Annas basnizā

swehtdeen, 15. julijā 1912. g.

Ehrgelu eeswehtischanas deenas

Konzerts.

Peedalisees: brihwmahkslineeks **O. Kaulina** kgs (ehrgeles) un schahdi saweenoti dseedataju kori: 1) **Jelgawas Annas basnizas,** 2) **Jelgawas dseedaschanas beedribas „Liras"**, 3) **Osolneeku,** 4) **Swehtes** un 5) **Tetelmindes,** ar kahdeem **130** dseedatajeem, dirigentu **Kaulina, Schauberga** un **Wihtola** kungu wadibā.

Ee-ejas maksa (eeskaitot labdaribas nodokli): I. weetā — **1** rbl., II. weetā — **60** kap., III. weetā — **35** kap.

Programas ar teksteem un ihsu ehrgelu aprakstu par maksu pehz patikas.

Konzerta sahkums pulkst. 3 pehz pusdeenas.

Skaidrs atlikums nahks par labu Annas basnizas ehrgelem.

Biletes eepreeksch dabonamas „Latweeschu Awischu" kantori (Skrihweru eelā Nr. 35), bet konzerta deenā, sahkot no pulkst. 2 deenā, pee eejas basnizā.

Selta medalis Londonā 1893. g.

Sargatees no wiltojumeem!

Prowisora

G. F. Jürgens'a

Bor-Timolin seepes

pret swihschanu, nodegschanu, saules plankumeem, pinnem un dselteneem plankumeem.

Smarschigas, augstakā labuma

tualet seepes.

Dabonamas wisur!

½ gab. 50 k. ½ gab. 30 k.

Galwenā noliktawa pee G. F. Jürgens'a, Maskawā.

!! Wislehtakas zenas !!

28 **F. Lukis,** 28

Jelgawā, Katolu eelā Nr. 28,
seepju fabrikanta Frischa namā (luhdsu eewehrot **Nr. 28**).

Musikas instrumentu, schujmaschinu un welosipedu weikals.

Laipni peedahwā no sawa bagata krahjuma stihgu unpuhschamus instrumentus.

Gramofonus ar wisjaunako konstrukziju,
Harmonikas, loti leelā iswehlē wisadas sortes.

Leels schujmaschinu lehgeri s, no labakām un slawenakām fabrikam ar ilggadigu galwoschanu. Wisus augschā minetos rihkus pahrdodu ari us nomaksu, par lihds schim nedsirdeti lehtām zenam, bes prozentu peeskaitischanas. Weegli maksaschanas nosazijumi, sahkot no 3 rubl mehnesi. Wislabakās ahrsemes solo-stihgas un gramofonu adatas. **Gramofonu plates** leelā iswehlē wisās walodās, loti lehti, jau no 60 k. gabalā, wisjaunakee usnehmumi.

Pascha leela mechaniska darbniza
preeksch wiseem instrumenteem, welosipedeem, schujmaschinam u t. t. **Klaweeru un harmoniumu** isladoschanu un noskanoschanu isdaru loti lehti un noteiktā laikā. Laipni luhdsu paschu interesētus, labā, mani pagodinat un par manas rezes labumu un wehl lihds schim nebijuschām lehtām zenām pahrleezinatees.

Laipna apkalposchana. Ar augstzeenibu

F. Lukis, Katolu eelā Nr. 28.

!! Wislehtakas zenas !!

A. N.

Bogdanowa

tabakas fabrikas noliktawa

Jelgawā, Katolu eelā № 12, eeteiz wislabakās papirosu tschaulites (hilses) is pascha auto-mech. fabrikas

„Sankt Gotthard",

starp tām: koka kastitēs par 250 gabalu, kā ari **Berlines** 100 gab. ar labu mundstiki katrā kastitē un „Zarskija" ar glihtu walsts ehrgli.

Smarschiga tabaka: **Halis** ¼ mahrz. 46 kap., ⅛ mahrz. 23 kap. **Maikapara** spezialtabaka: **Swesda** № 40, nepahrspehjama labuma. Papirosi wisas wairak peeprasitas sortes par lehtām zenām.

NB. Atkalpahrdewejeem wislabakā eepirkschanas weeta.

Tabaka 3 sorte jau no 70 kap. mahrzina un **zigarus** no 7 rbl. 80 kap. no 1000 sahkot.

H. A.

Briegera lanolina seepes

ir maigakās toaletes seepes ikdeenischkai leetoschanai.

Dabujamas gandrihs wisās apteekos, apteeku pretschu un parfimeriju weikalos, kā ari fabrikas weikalos.

Rigā,
Stabu eelā Nr. 10, un Kalku eelā Nr. 2.

Tirdsneezibas un Ruhpneezibas dibinatee

Sw. Peterburgas Politechniskee kursi

(Technikum) abeju schkiru personam

Profesoru un skolotaju sabeedriba.

Dibinajuschi prof. **G. F. Devrs, M. T. Ewangolows** un **J. M. Holmogorows,** bijuschais Rigas mahz. apgabala kurators **D. M. Lewschins** un techn. insch. **N. D. Porakows.**

Nodalas: **Mechaniska, Elektrotechniska, Buhwes** un **Komerz-Ekonomiska.**

Eerihkotas sewischkas telpas, laboratorijas un kabineti.

Klausitajeem ir dota eespehja strahdat darbnizās.

Augstskolā teek eenemti ari ar pilsehtas skolas jeb 3 klas. widus skolas finaschanam, jeb ar atteezigo skolu finaschanam.

Prospektus issuhta par peezam 2 kap. markam.

Turpat pasneeds ari tuwakas finas par **elektro munteeru kurseem**

С.-Петербургъ, Разъѣзжая ул. 40. Телефонъ 140—19.

Godalgots ar 5 selta un 3 sudraba medaleem.

Ministrijas goda diploms 1911. gadā.

***Grand Prix* Romas isstahdē 1911. gadā.**

Skaistuma seepes „Ideal" 765.

Scho seepju leelais patehrejums ir labakā leeziba, par winu augsto labumu.

Lai no maswehrtigeem pakaldarinajumeem issargatos, luhdsam pee pirkschanas labi eewehrot Nr. **765.**

Dabonamas wisās **apteeku pretschu** pahrdotawās.

Seepju un parfimeriju fabrikas sabeedriba **„Wenus"**.
Markowitz un Plöhn.

„Pfaff" schujmaschinas

pahrdod weenigi pee

A. Lipperta,

Jelgawā, Katolu eelā Nr. 8, 1 tr.
Leepajā, Grandu (Koru) eelā Nr. 47.

Usnomaksu no 1 rub. nedelā.

Wisu zitu sistemu rokas schujmaschinas sahkot no 22 rub.

Wislabakās pasaulē. Wislabakās pasaulē.

„Brennabor" un „Wanderer" welosipedi.

Leel-Sesawas

Krahschanas - Aisdoschanas Kase.

(Sabeedriba ar beedru neaprobeschotu galwoschanu.)

Jelgawā, Jelgaw. Lauksaimneez. Beedribas namā,

Katolu eelā № 44.

Kases bilanze bija:

1904. g.	31.	dezembri	11,624	rub.	39	k.	leela
1905. „	31.	„	55,026	„	24	„	„
1906. „	31.	„	130,700	„	19	„	„
1907. „	31.	„	179,267	„	53	„	„
1908. „	31.	„	325,040	„	64	„	„
1909. „	31.	„	447,011	„	56	„	„
1910. „	31.	„	562,801	„	82	„	„
1911. „	31.	„	775,822	„	88	„	„
1912. „	31.	maijā	853,599	„	80	„	„

Kase peenem noguldijumus no beedreem un nebeedreem un aprehkina par noguldijumeem 3—6½ proz., no noguldischanas deenas skaitot.

Noguldijumus peenem un ismaksā prozentus un noguldijumus katru darbdeenu no pulkst. 10—2 deenā. Noguldijumus war ari eesuhtit pa pastu (Гросъ-Сессауской ссудо-сберегательной Кассѣ, гор. Митава, Католическая ул. 44). Pehz naudas saņemschanas teek pehz noguldītaja usdotas adreses tāpat pa pastu issuhtita noguldischanas sihme.

Us noguldītaja peeprasijumu issuhta ari pa pastu noguldijumu prozentes.

Kase aisdod naudu tikai beedreem pret obligazijam (nekustinamu ihpaschumu), wehrtspapireem un us galweneekeem. Par aisdewumeem teek aprehkinatas 7—8½ prozentes. Peeprasijumus pehz aisdewumeem war eesneegt katru deenu. Waldes sehdes sewischki preeksch aisdewumu isspreeschanas treschdeenam.

Kases kantors atwehrts katru darbdeenu no plkst. 10—2 deenā. Beedru naudu war eemaksat waj nu wisu (25 rublus) us reisi — waj dalam — ne masak kā 1 rbl. 20 kap.

Walde.

Jelgawas Lauksaimneez. Beedribas Krahschanas-Aisdoschanas Sabeedriba,

Jelgawā, Katolu eelā 44. Telefons 62.

Sabeedribas bilanze 30. junijā 1912. g.
5,881,210 rub. 67 kap.

Sabeedribas bilanze bija:

1911.	g.	31. dezembri	5,119,150	rub.	37	k.
1910.	„	„	„	3,846,207	„	74	„
1909.	„	„	„	3,012,856	„	54	„
1908.	„	„	„	2,482,661	„	46	„
1907.	„	„	„	1,946,968	„	24	„
1906.	„	„	„	1,443,094	„	42	„
1905.	„	„	„	999,767	„	74	„
1904.	„	„	„	837,356	„	67	„
1903.	„	„	„	645,640	„	01	„
1902.	„	„	„	413,771	„	76	„
1901.	„	„	„	230,608	„	68	„
1900.	„	„	„	109,560	„	77	„

Sabeedribas kantors atwehrts darbdeenam no pulkst. 10—2 deenā.

Sabeedriba maksā par noguldijumeem 3—6%, rehkinot no noguldischanas deenas.

Par aisdewumeem aprehkina 6—8%.

Peeprasijumus pehz aisdewumeem isspreesch pirmdeenās un zeturtdeenās. Aisdewumi teek issneegti us obligazijam (nekustinameem ihpaschumeem), wehrtspapireem un us galwoschanu.

Noguldijumus war eesuhtit ari pa pastu waj zaur walstsbankas kantoreem un nodalam kā ari rentejam us Jelgawas Lauksaimneezibas Beedribas Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedribas tekoscha rehkina Jelgawas rentejā Nr. 63659. Eesuhtito naudu sanehmuse Sabeedriba isgatawo noguldijumu sihmi pehz noguldītaja wehleschanās un to winam pa pastu issuhta. Us noguldītaju wehleschanos ari noguldijumu prozentes teek pa pastu issuhtitas un tāpat ari pee noguldijuma atmaksas noguldītajam peenahzigā summa war tikt pa pastu waj zaur renteju peesuhtita.

Walde: agronoms J. Bisseneeks, D. Kahnbergs un agronoms J. Brasda.